

ПРАВОВИЙ ВПЛИВ БЮДЖЕТНИХ ТА ПОДАТКОВИХ ПРАВОВІДНОСИН НА РЕЧОВІ ВІДНОСИНИ

Постановка проблеми. Взаємозв'язок між податково-бюджетними відносинами і абсолютними речовими відносинами є очевидним і не викликає сумнівів. Однак юридичні механізми взаємодії відповідних фінансово-правових та цивільно-правових відносин залишаються недостатньо дослідженими. При цьому повинні бути вирішені питання про юридичну природу прав на безготівкові грошові кошти, проведено розмежування і визначення галузевої належності відносин, що виникають в процесі мобілізації, розподілу та використання бюджетних коштів, встановлені основні риси взаємодії між фінансово-правовими та цивільно-правовими відносинами у цій сфері.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми взаємодії відносин та абсолютних правовідносин щодо бюджетних коштів, правових норм, на підставі яких зазначені правовідносини виникають, розмежування цих правовідносин і прав спеціально в науці фінансового права не досліджувалися. Але вони зачіпалися в наукових публікаціях М.П. Кучерявенка, М.В. Карасьової, А.Г. Пауля, С.Г. Пепеляєва, В.П. Камишанського, А.Є. Самсонової, Х.В. Пешкової та інших авторів. Проте в науці фінансового права не опрацьовані єдині підходи до вирішення поставлених проблем. Що стосується науки цивільного права, то окрема увага приділялася питанням існування чи заперечення права власності на безготівкові грошові кошти (І. А. Безклубий, Л. А. Лунц, А. Ю. Бабаскін, Л.А. Новоселова та інш.), але інтерес цивілістів до проблем, що перебувають на стику цивільного і фінансового права, взагалі не виявляється. За таких умов відповідні законодавчі положення опрацьовуються без необхідної опори на науку, що обумовлює їх недостатню обґрунтованість. Це дає підстави стверджувати, що звернення до теми, позначеної у заголовку цієї статті, є актуальним.

Метою цієї статті є розробка теоретичних положень, які стосуються взаємодії відносин та абсолютних правовідносин щодо бюджетних коштів та правових норм, на підставі яких ці правовідносини виникають, а також розробка критеріїв визначення їх галузевої належності, на базі яких можна було б здійснити заходи, спрямовані на удосконалення фінансового і цивільного законодавства та практики його застосування.

Виклад основного матеріалу. Бюджетні кошти – це гроші, що можуть існувати в готівковій і безготівковій формі. Стосовно готівкових коштів немає будь-яких сумнівів у тому, що вони належать до категорії речей, визначених родовими ознаками. Відтак вони беззаперечно визнаються об'єктом права власності та інших речових прав. Про це пишуть в усіх підручниках цивільного права. Дещо складнішим є питання про те, чи можуть бути об'єктом права власності безготівкові гроші. Чіткої відповіді на це запитання немає. Коли в статтях 192, 193 Цивільного кодексу України

(надалі – ЦК), що включені до глави 13 «Речі. Майно» цього Кодексу, встановлюються правила про гроші (грошові кошти) і валютні цінності, то тут принаймні не заперечується можливість визнання безготівкових коштів у національній та іноземній валюті об'єктами права власності. Більше підстав для висновку про те, що законодавець визнає безготівкові кошти об'єктом права власності, дають статті 326, 327 ЦК, в яких встановлюється, що у державній і комунальній власності можуть бути грошові кошти. Чітка відповідь на запитання щодо існування права власності на безготівкові кошти випливає із ч. 2 ст. 1062 ЦК («кошти, помилково зараховані на рахунок вкладника, підлягають поверненню відповідно до статті 388 цього Кодексу»). Ст. 388 ЦК встановлює правила про виндикацію, а в порядку виндикації можуть бути витребовані тільки речі, що принаймні можуть бути індивідуалізовані в даних правовідносинах; отже, і безготівкові гроші, що обліковуються на рахунках в банках і в Казначействі, законодавець визнає речами, що можуть бути індивідуалізованими. Правда, таке твердження не зовсім погоджується з іншими *нормами цивільного права*, є неприйнятним теоретично, що застерігає проти послідовного застосування ч. 2 ст. 1062 ЦК.

Проте є і більш надійна нормативна опора для твердження про існування права власності на безготівкові грошові кошти. Згідно частини першої ст. 142 Конституції України доходи місцевих бюджетів перебувають у власності територіальних громад. Цілком зрозуміло, що в цьому конституційному положенні мова не могла йти тільки про доходи в готівковій формі, бо таких доходів і взагалі не існує. Платежі до бюджетів, як правило, здійснюються у безготівковій формі, а у випадках їх здійснення у готівковій формі пізніше набувають безготівкової форми. Наведене конституційне положення відтворюється у ч. 3 ст. 16 Закону «Про місцеве самоврядування в Україні» і доповнюється правилом про те, що в комунальній власності можуть перебувати і інші кошти. Але найбільш переконливо на користь визнання законодавцем права власності на безготівкові грошові кошти свідчить п. 1.3 ст. 1 Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні», згідно якого датою валютування є, зокрема, зазначена в розрахунковому документі дата, починаючи з якої кошти, переказані платником отримувачу, переходять у власність отримувача. Раз гроші у безготівковій формі можуть переходити у власність отримувача, вони можуть і перебувати у його власності, а отже, – у власності будь-якого учасника цивільних відносин, оскільки кожен із них може бути отримувачем.

Звичайно, не можна не визнати логічність доводів тих науковців, які визнають безготівкові кошти об'єктом зобов'язальних прав. Але ж закони перш за все повинні бути зорієнтовані на вирішення практичних задач, а тільки потім – на чистоту теоретичних схем, на яких ґрунтуються нормативні положення. Визнання права власності на безготівкові грошові кошти дає можливість підвести право на ці об'єкти під захист ст. 41 Конституції, присвяченої праву власності, і погодити захист цього права з практикою Європейського Суду з прав людини. Потрібно враховувати також наступне. Гроші готівкою є загальновизнаним об'єктом права власності. Але ж цей об'єкт є вельми специфічним. Принаймні здійснення правомочності користування коштами є проблематичним, бо поза здійсненням правомочності розпорядження користування грошовими коштами є неможливим (вони

не мають споживчої цінності). Тому істотної різниці між готівковими грошима і безготівковими грошима як об'єктами права власності не існує. Отже, з приводу безготівкових коштів, що обліковуються на рахунках у банку чи в Казначействі, виникають абсолютні відносини, як і з приводу об'єктів права власності, що існують як речі. Безготівкові кошти – це ті ж самі готівкові кошти. І вони можуть бути списані з рахунку і видані готівкою. Правда, такі можливості законодавством істотно обмежуються. Але ж обмеження права власності є звичайним явищем. Так, наприклад, власники земельних ділянок вправі користуватись ними, але ж на них покладається обов'язок забезпечувати використання земельних ділянок за цільовим призначенням. Власник житлового будинку, квартири має право володіти, користуватися і розпоряджатися цими об'єктами, але ж ним визнається право їх використання тільки для власного проживання, проживання членів своєї сім'ї, інших осіб. А використання житлового будинку, квартири для промислового виробництва прямо забороняється (ч. 1 ст. 383 ЦК). Тому не повинні викликати заперечення і обмеження здійснення права власності на бюджетні кошти. Але необхідно визнати, що абсолютні відносини щодо бюджетних коштів регулюються виключно нормами цивільного права. Однак здійснюються спроби довести протилежне.

Х.В. Пешкова, посилаючись на статтю Ю.А. Ровинського, що була опублікована 1940 року, пише, що «речовий характер фінансових правовідносин, їх зв'язок з реалізацією державою права власності були помічені науковцями уже давно» [1, с. 15]. Фінансові правовідносини (правда, не всі), безумовно, пов'язані з реалізацією державою права власності, але вони ніколи не набувають і не можуть набути речового характеру.

А.Є. Самсонова при здійсненні таких спроб [2, с. 8] спирається на висловлювання одного з найавторитетніших фахівців у галузі цивільного права В.Ф.Яковлева. Він сформулював необережну для фахівця, що добре розуміється на проблемі співвідношення законодавства і права, думку про те, що цивільне право спеціально регулює відносини власності у її статичності, а інші галузі розвивають цивільно-правове регулювання або охороняють право власності [3, с. 46]. Ця думка викликає такі заперечення: 1) термін «власність» фіксує суспільні відносини в даний момент, а тому видається, що відносини власності у динаміці не існує; 2) норми будь-якої іншої галузі права, крім цивільного права, регулювати відносини власності не можуть, а відтак вони не можуть і «розвивати цивільно-правове регулювання»; 3) охорона права власності іншими галузями права як правове явище потребує своєї теоретичної інтерпретації: згідно із загальноприйнятими уявленнями така охорона виходить за межі правового регулювання відносин власності, але не виключається, що в науці отримає визнання концепція, згідно якої в положеннях актів законодавства, що є кодифікованими зібраннями кримінально-правових та адміністративно-правових санкцій, одночасно закріплюються не тільки охоронні, а й регулятивні норми.

Нашу увагу, однак, більше пригортає та інтерпретація, яка дається висловлюванню В.Ф.Яковлева в науці фінансового права. А.Є. Самсонова стверджує, що «фінансове право на сучасному етапі регламентує майнові відносини статично» [2, с. 8], і на підтвердження цієї думки вона посилається на ст. 13, 14, 15 Бюджетного кодексу Російської Федерації.

Численні фінансово-правові норми, що встановлені Бюджетним кодексом України, також стосуються розпорядження бюджетними коштами. Здавалося б, це і свідчить про фінансово-правове регулювання відносин власності. Проте таке твердження було б неправильним, оскільки при цьому регулюються відносні, а не абсолютні відносини. В абсолютних правовідносинах ніхто не вправі перешкоджати власникові у розпорядженні його майном. Проте розпорядження бюджетними коштами у відносних фінансових правовідносинах є поширеним явищем. Візьмемо для прикладу правові норми, що закріплені в абзаці першому ч. 1 ст. 43 Бюджетного кодексу України («При виконанні державного бюджету і місцевих бюджетів застосовується казначейське обслуговування бюджетних коштів. Казначейство України забезпечує казначейське обслуговування бюджетних коштів на основі ведення єдиного казначейського рахунку, відкритого у Національному банку України.»). Відповідно до цих правових норм на власників бюджетних коштів покладається обов'язок при здійсненні права власності користуватися послугами центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику в сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів. У свою чергу на Казначейство покладається обов'язок відкрити у Національному банку України єдиний казначейський рахунок та вести його. Ці правові норми непрямо впливають на право власності. Але ж вони регулюють відносні, а не абсолютні відносини щодо бюджетних коштів. Тому ці норми не можуть бути підставою для твердження про існування фінансового права власності.

Проте А.Є. Самсонова не є єдиною із науковців, які на підґрунті змішування категорій законодавства і права визнають можливість регулювання відносин власності не тільки цивільним правом, а й іншими галузями права, зокрема фінансовим. Так, А.Г.Пауль пише: «Норми, що присвячені регламентації відносин власності, містяться в нормативних актах різної галузевої належності. Найбільш чітко вони виділяються у цивільному законодавстві... Однак окремі положення містяться і в актах іншої галузевої належності» [4, с. 74-75]. Автор почав з норм, а закінчив положеннями. Тому залишилось неясним, які ж норми містяться в актах різної галузевої належності – норми цивільного права чи також і норми іншої галузевої належності, які регулюють відносини власності. Більш визначено висловлюється М.В.Карасьова: «...Фінансове право регулює ... відносини власності держави та муніципальних утворень на майно у вигляді грошових коштів, що складають казну Російської Федерації, суб'єктів РФ і муніципальних утворень» [5, с. 12]. Стосовно позабюджетних коштів М.В.Карасьова пише, що відносини власності на ці кошти «урегульовані нормами фінансового і, зокрема бюджетного законодавства. Так. в п. 3 ст. 143 БК РФ встановлено, що кошти державних позабюджетних коштів перебувають у федеральній власності. Ці кошти знаходяться на рахунках Федерального казначейства РФ у Центральному Банку РФ та інших уповноважених банках. Із цього випливає, що Російська Федерація володіє коштами державних позабюджетних фондів в особі Федерального казначейства як уповноваженого державного органу» [5, с. 14]. Право власності держави на кошти позабюджетних фондів є незаперечним. Питання ж про галузеву належність правових норм, що регулюють відносини власності, потребує вирішення, бо зазначення на регулювання цих від-

носин «нормами фінансового і, зокрема бюджетного законодавства» відповіді на запитання про галузеву належність цих норм не дає з огляду на те, що в актах фінансового, зокрема бюджетного законодавства можуть встановлюватись норми не тільки фінансового, зокрема бюджетного права, а й норми інших галузей права, зокрема цивільного.

Що стосується галузевої належності права власності на бюджетні кошти, то конструювання фінансового чи бюджетного права власності не виключалось би тоді, коли б науковці, які його конструюють, показали, в чому ж воно полягає. М.В. Карасьова, визнаючи, що право державної і муніципальної власності на бюджетні кошти закріплюється «нормами цивільного законодавства», пише, що безпосереднє регулювання володіння, користування і розпорядження державною казною «здійснюється відповідно до норм фінансового права» [5, с. 12]. Слід було б враховувати, що відносини власності – це абсолютні відносини, а право власності існує в абсолютних правовідносинах, тому і правомочності володіння, користування, розпорядження є абсолютними. Якщо у процесі здійснення цих правомочностей здійснюється перехід у відносні правовідносини, з моменту появи можливості зафіксувати цей перехід здійснюється вихід із сфери абсолютних правовідносин. За межами цієї сфери не існує відносин власності, а отже, – і їх правового регулювання. Отже, фінансового права власності існувати не може.

Таким чином, вважаємо неприйнятним введення до наукового і нормативного обігу терміну «фінансове право власності». Право власності будь-якого суб'єкта існує тільки в речових (абсолютних) правовідносинах, якими можуть бути тільки цивільні правовідносини. Фінансові правовідносини абсолютними бути не можуть. Це не виключає постановки і дослідження проблеми змісту права власності держави і муніципальних утворень на бюджетні кошти, особливостей реалізації права власності на бюджетні кошти, проблеми фінансових правовідносин, що виникають при розпорядженні бюджетними коштами. На першому етапі розпорядження бюджетними коштами здійснюється в формі фінансових правовідносин, оскільки бюджетні кошти в правовій формі таких відносин мають «дійти» до розпорядника чи одержувача бюджетних коштів, який здійснить розпорядження ними в цивільно-правовій формі. Надалі розпорядження бюджетними коштами в фінансово-правовій формі замінюється розпорядженням ними в цивільно-правовій формі. Розпорядник бюджетних коштів, укладаючи цивільно-правовий договір, що передбачає оплату товарів, робіт, послуг за рахунок бюджетних коштів в межах бюджетних асигнувань, здійснює розпорядження бюджетними коштами в цивільно-правовій формі, хоч він і отримав ці кошти в фінансово-правових відносинах з головним розпорядником бюджетних коштів і відповідним органом Казначейства.

Фінансове право через податково-правові норми негативно впливає на власність платників податків, зобов'язує їх частину своїх грошових коштів витратити на сплату податків. Тією ж мірою воно через ті ж самі норми податкового права позитивно впливає на власність держави і територіальних громад. Через норми бюджетного права і бюджетні правовідносини фінансове право зменшує обсяг власності держави на грошові кошти і спрямовує їх на встановлені законом цілі (фі-

нансування соціальної сфери, оборони, утримання державного апарату, розвитку економіки, науки тощо).

Із цього приводу у науці ведеться дискусія стосовно того, чи може фінансове (податкове) право обмежувати право власності платників податків. Одні науковці схиляються до думки про те, що сплата податків «не має нічого спільного з обмеженнями, оскільки вони встановлюються не з метою стіснити власника у здійсненні права власності, а забезпечити дохідну частину відповідного бюджету» [6, с. 148]. Але ж від того, що законодавець мав на меті забезпечити державу коштом, обмеження власника у здійсненні права власності не перестають бути такими.

М.В. Карасьова пише, що нормами податкового права «обмежується право власності платника податків на вільне «безперешкодне розпорядження своїм майном» [5, с. 15]. А.Г. Пауль формулює з цього приводу більш розгорнені положення і пише, що податкове право не тільки обмежує свободу здійснення права власності, а й встановлює одну із підстав припинення права власності. У зв'язку з цим він пропонує закріпити таку підставу припинення права власності у Цивільному кодексі [4, с. 74-75]. Цю пропозицію стосовно законодавства України слід оцінити критично, бо при добровільній сплаті податку право власності припиняється на підставі п. 1 ст. 346 ЦК України (відчуження власником свого майна іншим особам), а при примусовому стягненні податків у виконавчому провадженні шляхом звернення стягнення на майно платника податків право власності припиняється на підставі ст. п. 8 ст. 346 ЦК України (припинення права власності на майно при зверненні стягнення на нього).

І М.В. Карасьова і А.Г. Пауль на підтвердження думки про обмеження податковим правом права власності платників податків посилаються на постанову Конституційного Суду РФ від 17 грудня 1996 р., в якій зазначалось, що «платник податків не вправі розпоряджатись на свій розсуд тією частиною свого майна, яка у вигляді певної грошової суми підлягає внесенню до казни, і зобов'язаний регулярно перераховувати цю суму на користь держави». Це твердження Конституційного Суду РФ є вельми дискусійним, бо якщо платник податків «не вправі розпоряджатись на свій розсуд» певною частиною свого майна, то відповідні дії щодо розпорядження є незаконними. У випадку, коли у платника податку немає іншого майна, на яке може бути звернено стягнення, крім квартири, відчуження квартири за наявності податкового боргу повинне тягти нікчемність правочину щодо відчуження (ст. 168 ЦК РФ). В Україні, якщо сприйняти правову позицію, сформульовану Конституційним Судом РФ, такі правочини мають визнаватись недійсними судом (ч. 1 ст. 203; ч. 3 ст. 215 ЦК України). Але ж судова практика не йде таким шляхом ні в Росії, ні в Україні.

Суть проблеми полягає в тому, як розуміти термін «обмеження права власності» стосовно випадків, коли таке обмеження здійснюється податковим правом. На думку М.В. Карасьової, при цьому здійснюється регулятивна роль фінансового (податкового) права [5, с. 14]. Так же розуміє проблему, про яку йдеться і Конституційний Суд РФ: якщо, як вважає Конституційний Суд, «платник податків не вправі розпоряджатись», то позбавлення цього права ніяк не може бути виведене за межі правового регулювання.

Ідею про обмеження податковим правом права власності розвиває М.П. Кучерявенко: «Основою для позбавлення власності платника податків є його імперативний, безумовний конституційний публічно-правовий обов'язок платити законно встановлені податки. Платник податків не вправі на свій розсуд розпоряджатись частиною майна, яка у вигляді певної грошової суми підлягає внесенню в бюджет або в позабюджетний цільовий фонд [7, с. 11].

Конструктивною, як видається, є думка С.Г.Пепеляєва, який, з одного боку, визнає, що оподаткування завжди є обмеженням права власності, а з іншого боку, стверджує, що відносини власності не є об'єктом регулювання податкового права. М.В. Карасьова зрозуміла С.Г. Пепеляєва так, що він суперечить сам собі [5, с. 15]. На нашу думку, в позиції С.Г. Пепеляєва немає будь-якої суперечності, бо податкове право дійсно обмежує право власності платників податків, але це обмеження виходить за межі правового регулювання відносин власності. Ті обмеження, які встановлюються податковим правом охоплюються поняттям впливу податкового права на цивільні відносини.

В умовах, коли відсутнє чітке розуміння межі між правовим регулюванням та правовим впливом, у науковій літературі здійснюються спроби ввести в науковий оборот поняття фінансового права власності чи поняття права бюджетної власності. М.В. Карасьова пише: «Не дивлячись на те, що право бюджетної власності як явище все активніше сприймається практикою, сучасна теорія бюджетного права ... майже не приділяє уваги праву власності держави на кошти бюджету. Відповідно, ні в одній статті Бюджетного кодексу РФ безпосередньо не встановлено, що кошти бюджету – це майно, що перебуває у власності Російської Федерації, суб'єктів Федерації і муніципальних утворень. Немає і інших норм, які давали б змогу характеризувати право власності держави на бюджет в об'єктивному сенсі» [8, с. 43]. Немає ніякої необхідності перевантажувати Бюджетний кодекс нормами цивільного права. Ці Кодекси і без того ними перевантажені і в Україні і в Росії. Інша справа, що в цивільних кодексах право власності на бюджетні кошти треба було б закріпити більш чітко.

Висновки і пропозиції. Виходячи з вищевикладеного, можна зробити висновки, що відносини власності регулюються виключно цивільним правом. Інші галузі права, у тому числі фінансове право, регулювати такі відносини не можуть. Вони можуть тільки впливати на відносини власності. Тому фінансове право обмежувати право власності не може. Воно може тільки впливати на відносини власності. Фінансове право встановлює обов'язки платників податків здійснювати дії (сплачувати податки), які приводять до зменшення обсягу права власності. Це – не обмеження права власності, а вплив на це право і на відповідні цивільні відносини.

Викладене свідчить про необхідність посилення уваги з боку галузевих наук фінансового та цивільного права до проблем взаємодії податково-бюджетних і речових відносин. Перспективи подальших розвідок у даному напрямку полягають в дослідженні конкретних засобів впливу фінансових правовідносин щодо бюджетних коштів, правових норм, на підставі яких зазначені правовідносини виникають, на абсолютні речові цивільні правовідносини, а також зворотного впливу зазначених цивільних правовідносин на фінансові правовідносини. На основі наукових

дискусій можна було б опрацювати прийнятні для практики правотворчості і правозастосування пропозиції щодо удосконалення відповідних положень фінансового і цивільного законодавства.

Література

1. Пешкова Х.В. Обязательственный характер правоотношений осуществления расходов бюджета / Х.В. Пешкова // Финансовое право. – 2007. - №11. – С. 14-16.
2. Самсонова А.Е. К вопросу об имущественных отношениях как предмете финансового права / А.Е. Самсонова // Финансовое право. – 2010. - № 10. – С. 5-9.
3. Яковлев В.Ф. Гражданско-правовой метод регулирования общественных отношений / Яковлев В.Ф.. – 2-е изд., доп. - М.: Статут, 2006. – 240 с.
4. Пауль А.Г. Налоговое право и право собственности / Современные проблемы налогового права: материалы международной научно-практической конференции. Воронеж. 4-6 октября 2007 г. / Под ред. М.В. Карасевой. – Воронеж: Изд. Воронежского университета, 2007. – С. 73-77.
5. Карасева М.В. Бюджетное и налоговое право России / М.В. Карасева – М.: Юрист, 2003. – 173 с.
6. Камышанский В.П. Право собственности: пределы и ограничения / В.П. Камышанский – М.: ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2000. – 303 с.
7. Кучерявенко Н.П. К вопросу о согласовании норм, регулирующих финансовую деятельность / Н. П. Кучерявенко // Финансовое право. – 2004. - № 1. – С. 10-13.
8. Карасева М.В. Новое в бюджетном законодательстве и бюджетно-правовая теория / М.В. Карасева // Законодательство и экономика. – 2007. - № 9. – С. 41-45.

Анотація

Очкуренко С. В. Правовий вплив бюджетних і податкових правовідносин на речові відносини. – Стаття.

Стаття присвячена дослідженню механізму взаємодії податково-бюджетних та абсолютних речових відносин. Обґрунтовано, що чинне законодавство України визнає безготівкові грошові кошти об'єктом права власності та інших речових прав. Проводиться юридичне розмежування відносин та речових прав на бюджетні кошти. Сформульовано концепцію правового впливу податково-бюджетних відносин на абсолютні речові цивільні відносини.

Ключові слова: правовий вплив, бюджетні кошти, абсолютні права, відносні права, бюджетні правовідносини, податкові правовідносини, речові відносини.

Аннотация

Очкуренко С. В. Правовое воздействие бюджетных и налоговых правоотношений на вещные отношения. – Статья.

Статья посвящена исследованию механизма взаимодействия налогово-бюджетных и абсолютных вещных отношений. Обосновано, что действующее законодательство Украины признает безналичные денежные средства объектом права собственности и других вещных прав. Проводится юридическое разграничение относительных и вещных прав на бюджетные средства. Сформулирована концепция правового воздействия налогово-бюджетных отношений на абсолютные вещные гражданские отношения.

Ключевые слова: правовое воздействие, бюджетные денежные средства, абсолютные права, относительные права, бюджетные правоотношения, налоговые правоотношения, вещные отношения.

Summary

Ochkurenko S. V. The legal impact of budgetary and tax relations on absolute proprietary relations. – Article.

The article is devoted to the investigation of the mechanism of interaction between tax-budgetary and absolute proprietary relations. This research shows that the current legislation of Ukraine recognizes non-cash money as an object of an ownership right and other rights in rem. The legal delimitation of rights in personam and rights in rem to budgetary funds is carried out. The concept of the legal impact of budgetary and tax relations on absolute civil relations has been formulated.

Key words: legal impact, budgetary funds, rights in rem, rights in personam, budgetary relations, tax relations, absolute proprietary relations.